

Jaderný palivový cyklus a jeho aplikace v ČR II

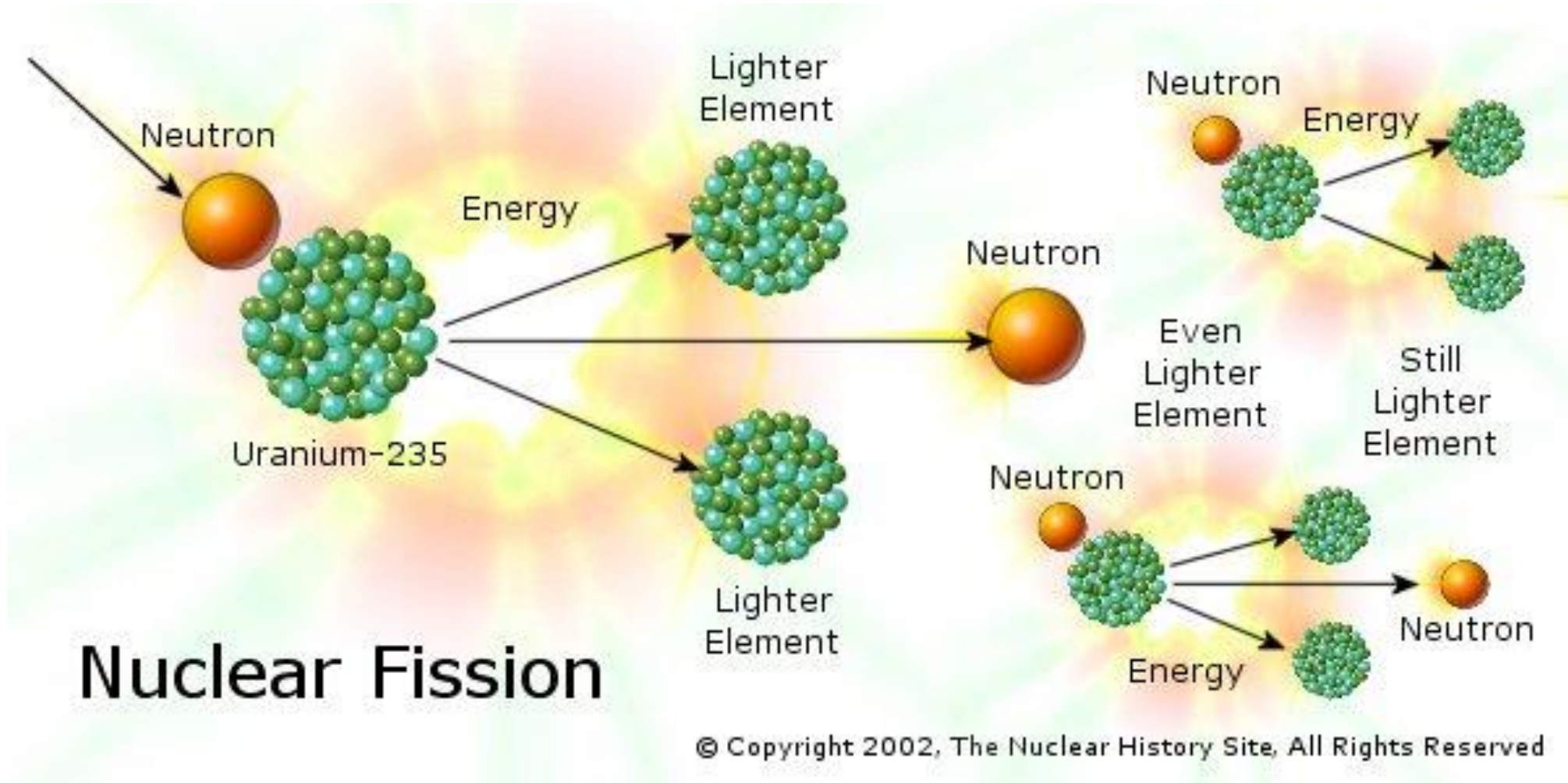
doc. PhDr. Tomáš Vlček, Ph.D.
tomas.vlcek@mail.muni.cz

Činná část

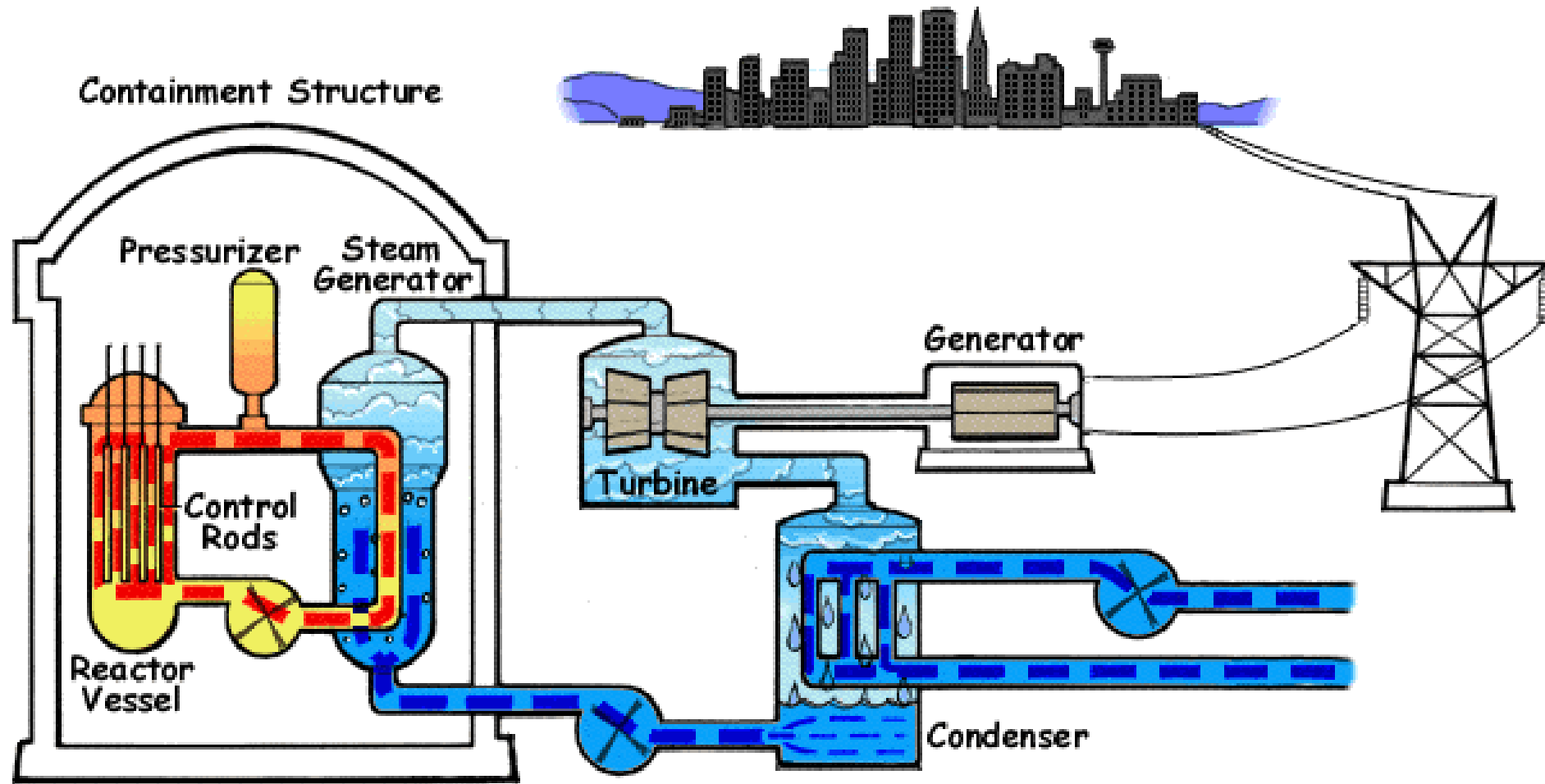
Nuclear power plants in commercial operation or operable

Reactor type	Main countries	Number	GWe	Fuel	Coolant	Moderator
Pressurised water reactor (PWR)	US, France, Japan, Russia, China	292	275	enriched UO ₂	water	water
Boiling water reactor (BWR)	US, Japan, Sweden	75	73	enriched UO ₂	water	water
Pressurised heavy water reactor (PHWR)	Canada, India	49	25	natural UO ₂	heavy water	heavy water
Gas-cooled reactor (AGR & Magnox)	UK	14	8	natural U (metal), enriched UO ₂	CO ₂	graphite
Light water graphite reactor (RBMK & EGP)	Russia	11 + 4	10	enriched UO ₂	water	graphite
Fast neutron reactor (FBR)	Russia	3	1.4	PuO ₂ and UO ₂	liquid sodium	none
TOTAL		448	392			

Tlakovodní reaktory (PWR)

Tlakovodní reaktory (PWR)

БАЛКРАН

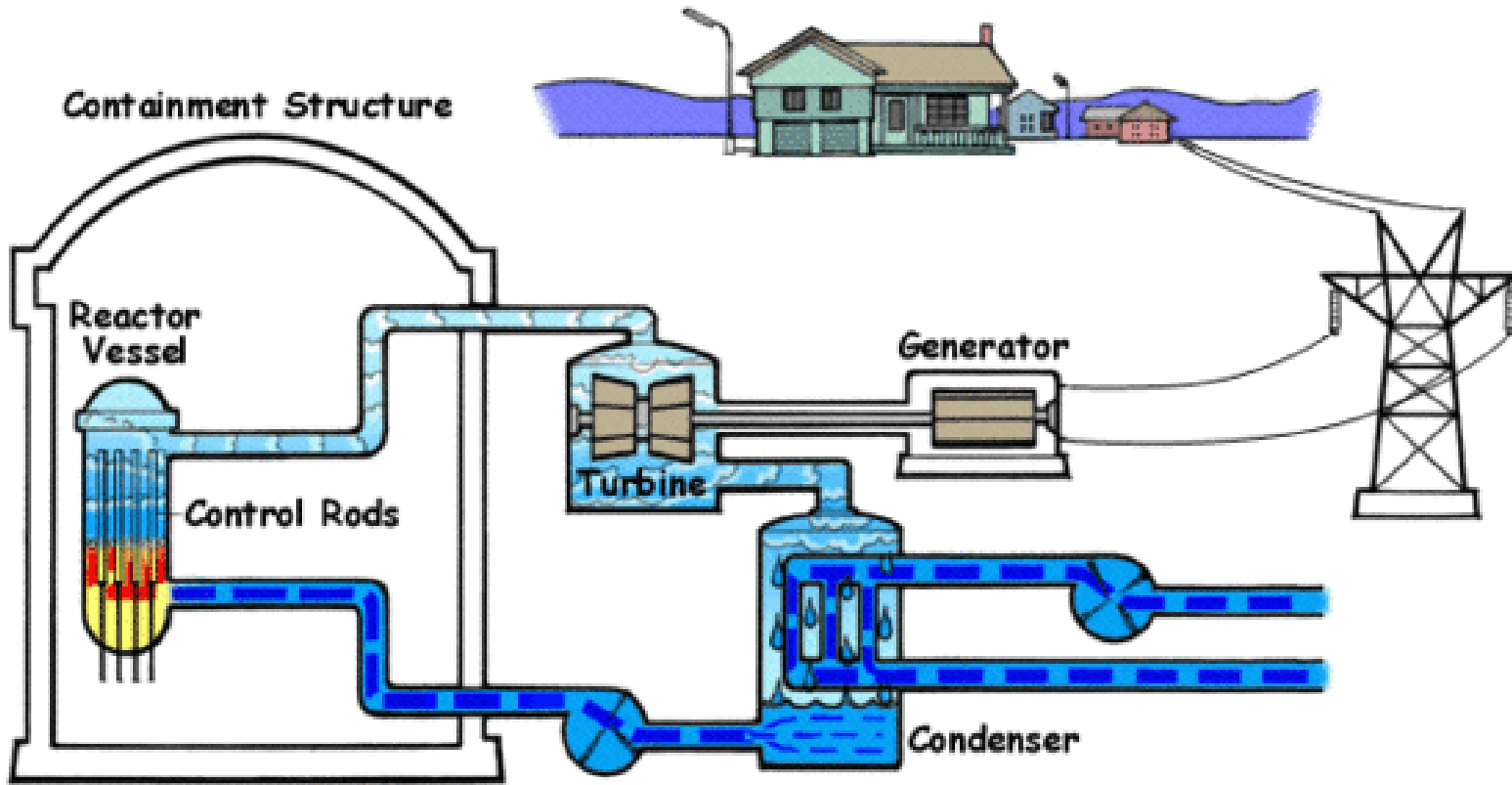
180(220)/32+220+6.3т

БАЛКРАН

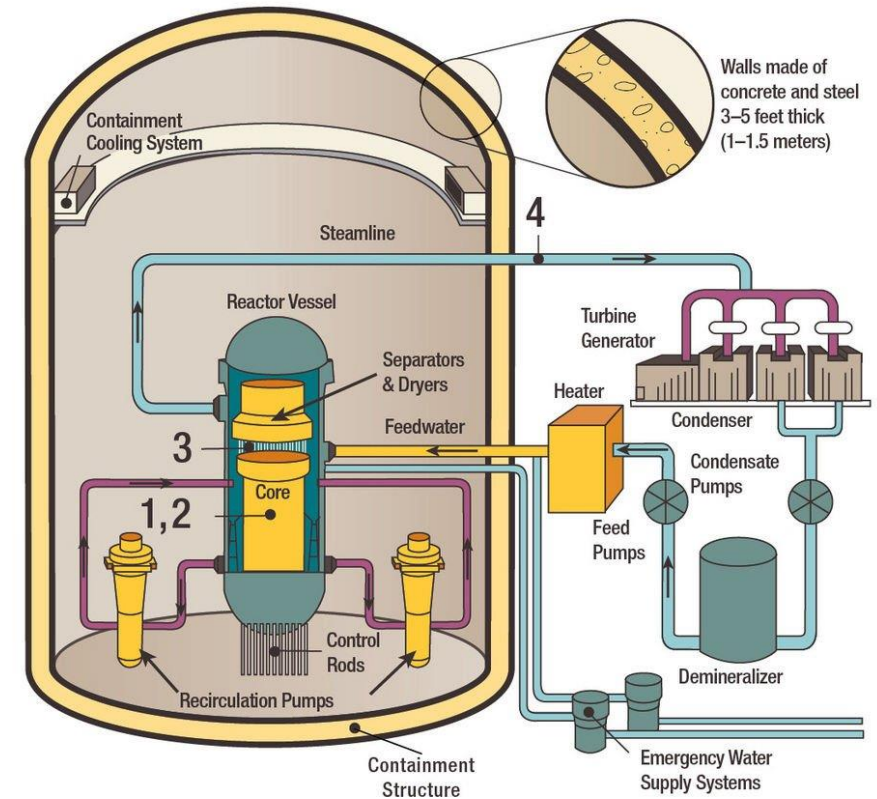
15т

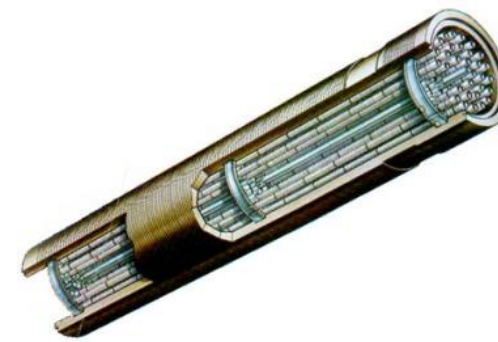
Varné reaktory (BWR)

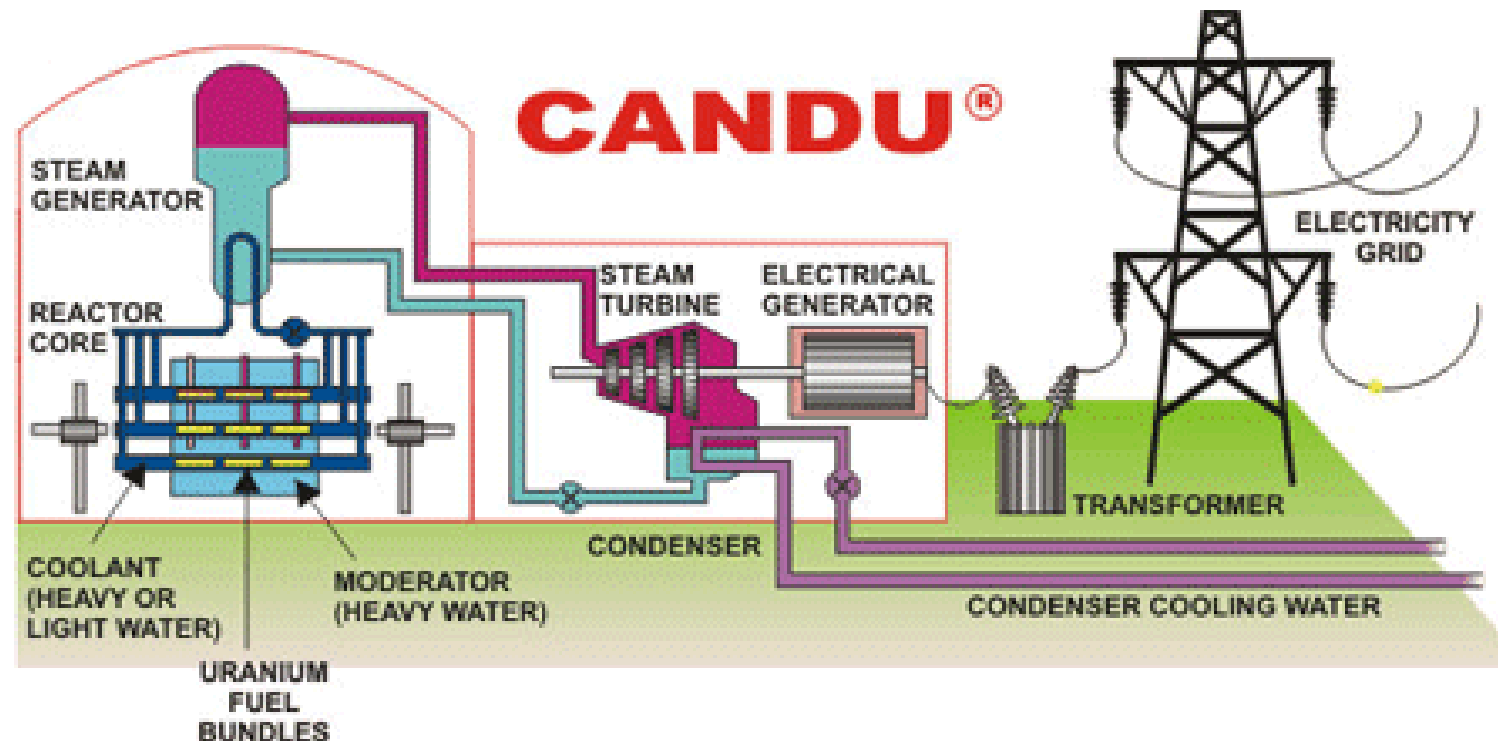
Typical Boiling-Water Reactor

Těžkovodní reaktory (PHW)

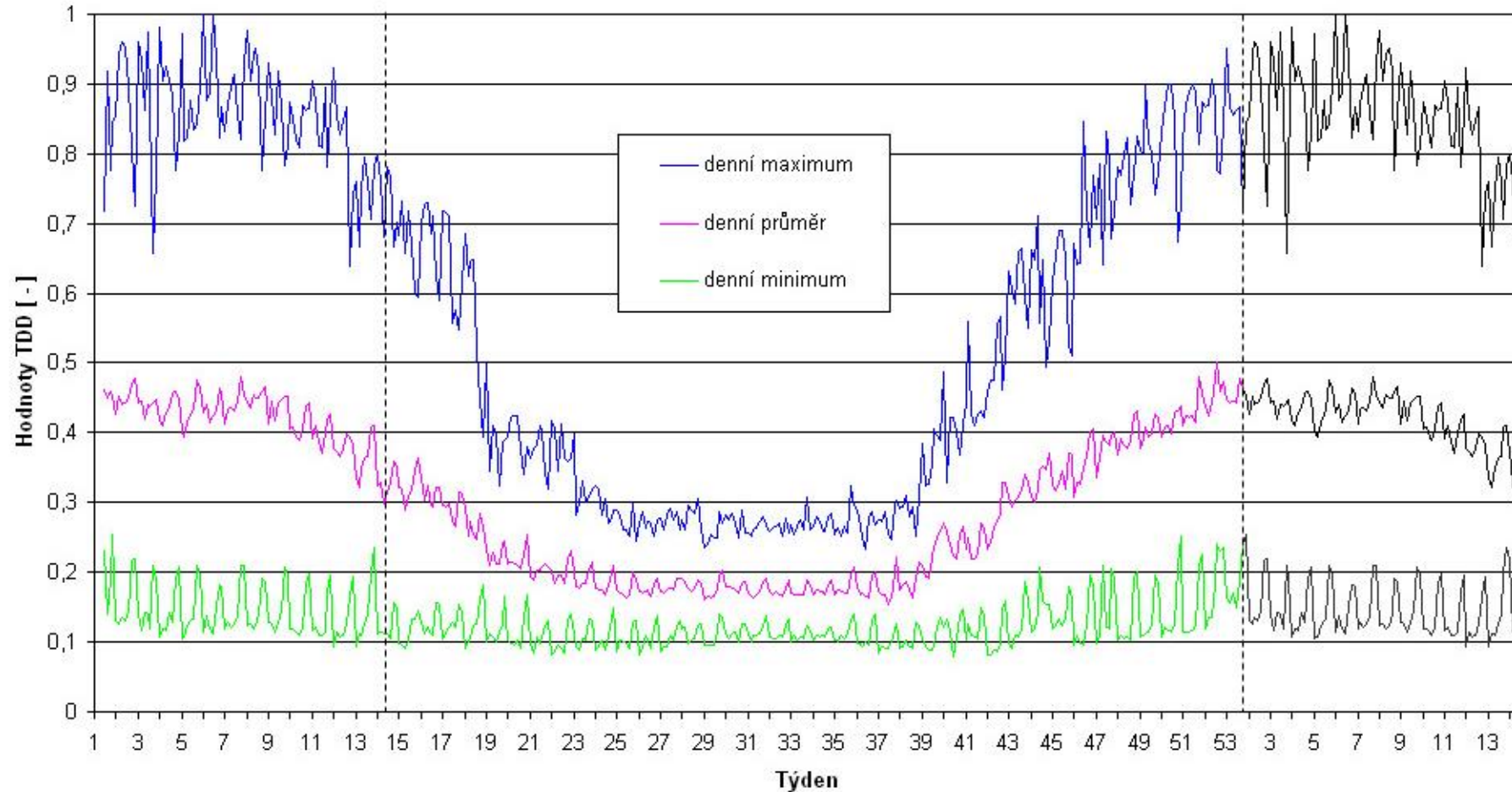
- Generally the same structure as PWR
- Heavy water (not radioactive, but poisonous) absorbs less neutrons, thus is able both to moderate nuclear reaction and secure criticality = non-enriched fuel can be used

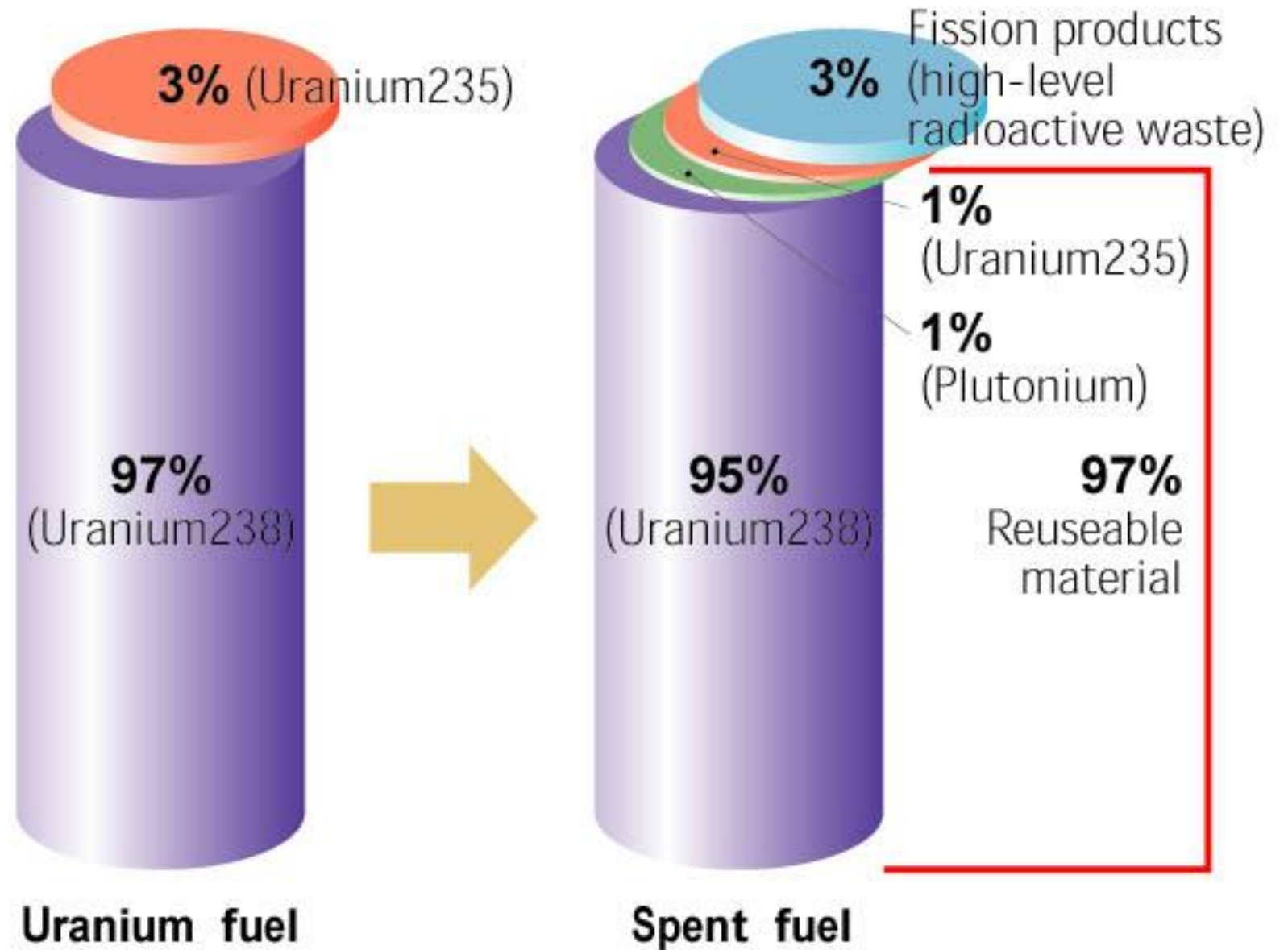
Využití jaderné elektrárny

VYTVÁŘENÍ REGIONÁLNÍCH TYPOVÝCH DIAGRAMŮ

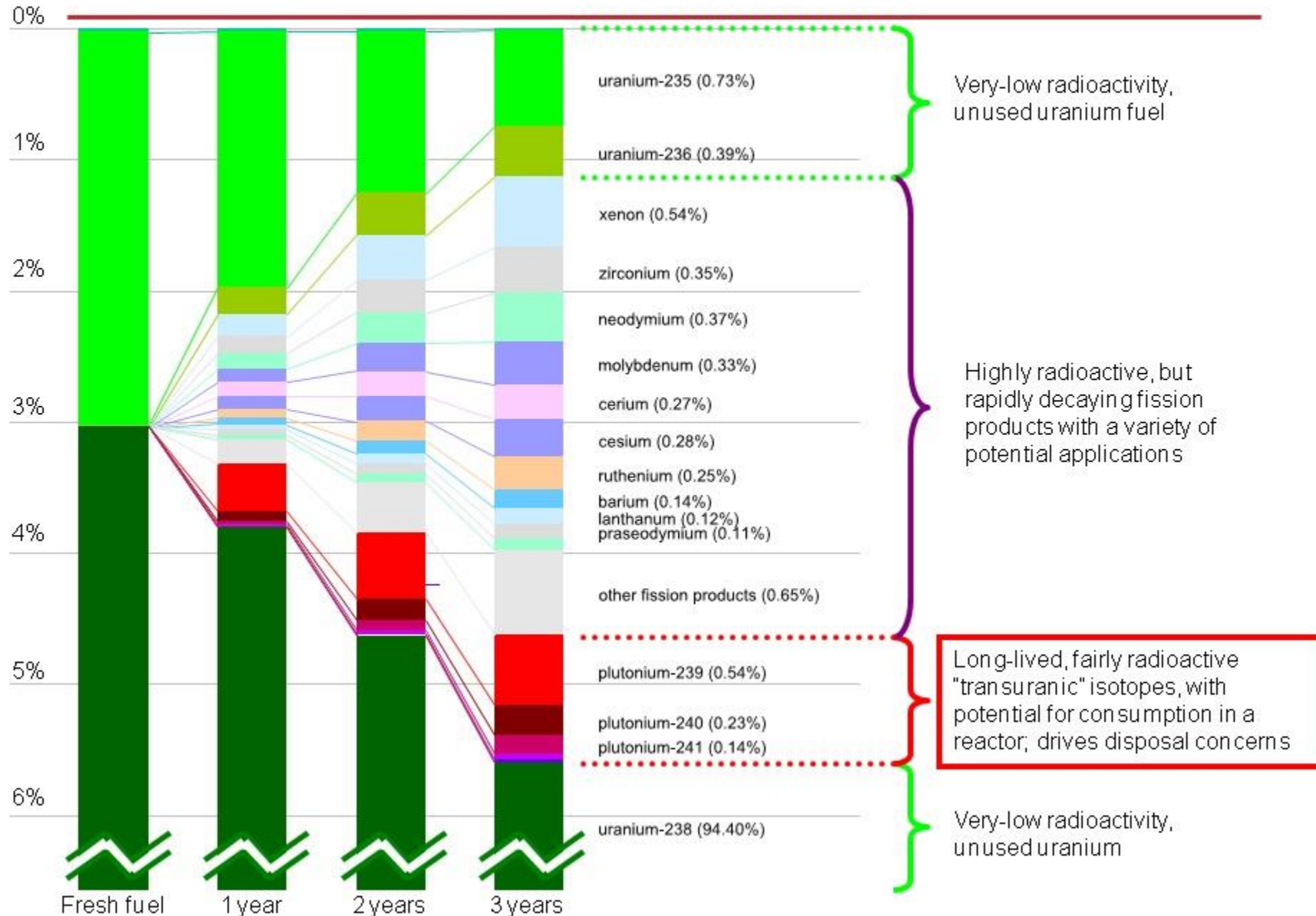
Back End

- Štěpná řetězová reakce spotřebovává ^{235}U (případně Pu).

Composition of Conventional Nuclear Fuel

(17x17 Westinghouse, 3% enr., 1100 day irradi, 33000 MWD/MTU, discharge composition, Origen Arp analysis)

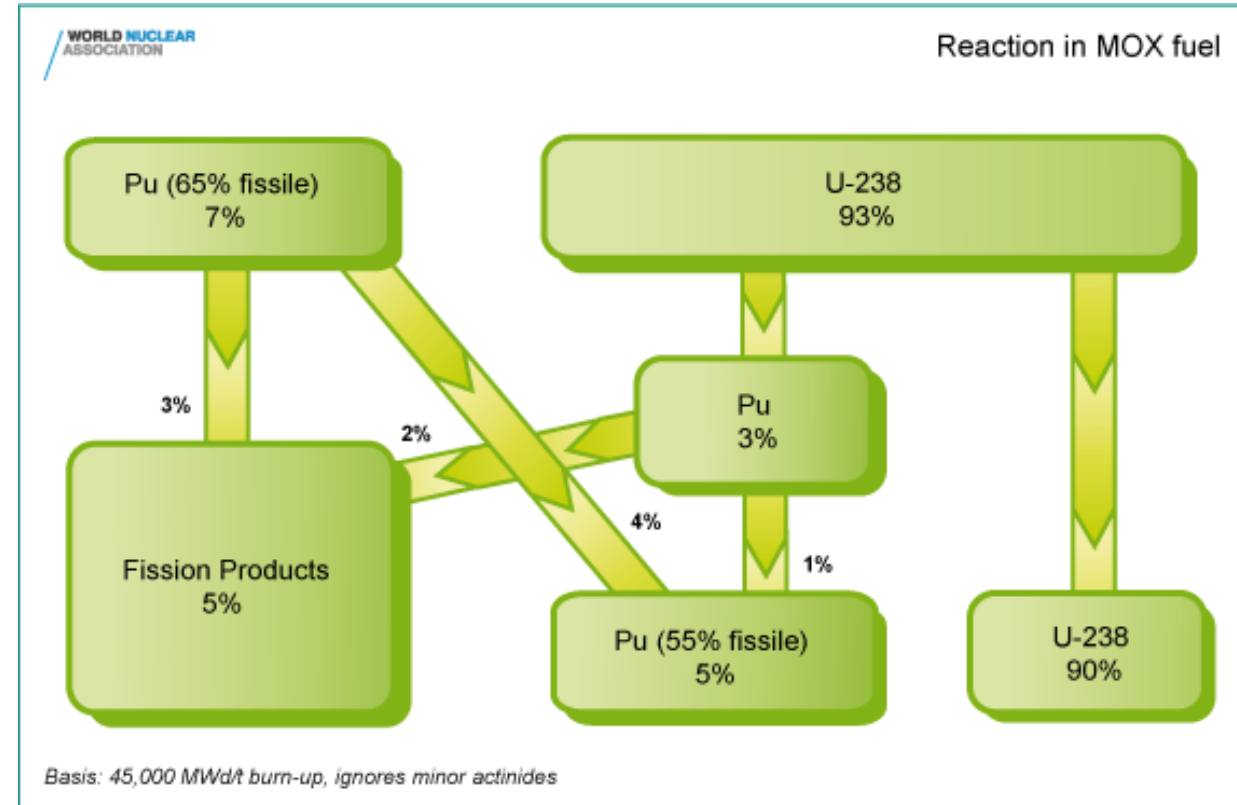
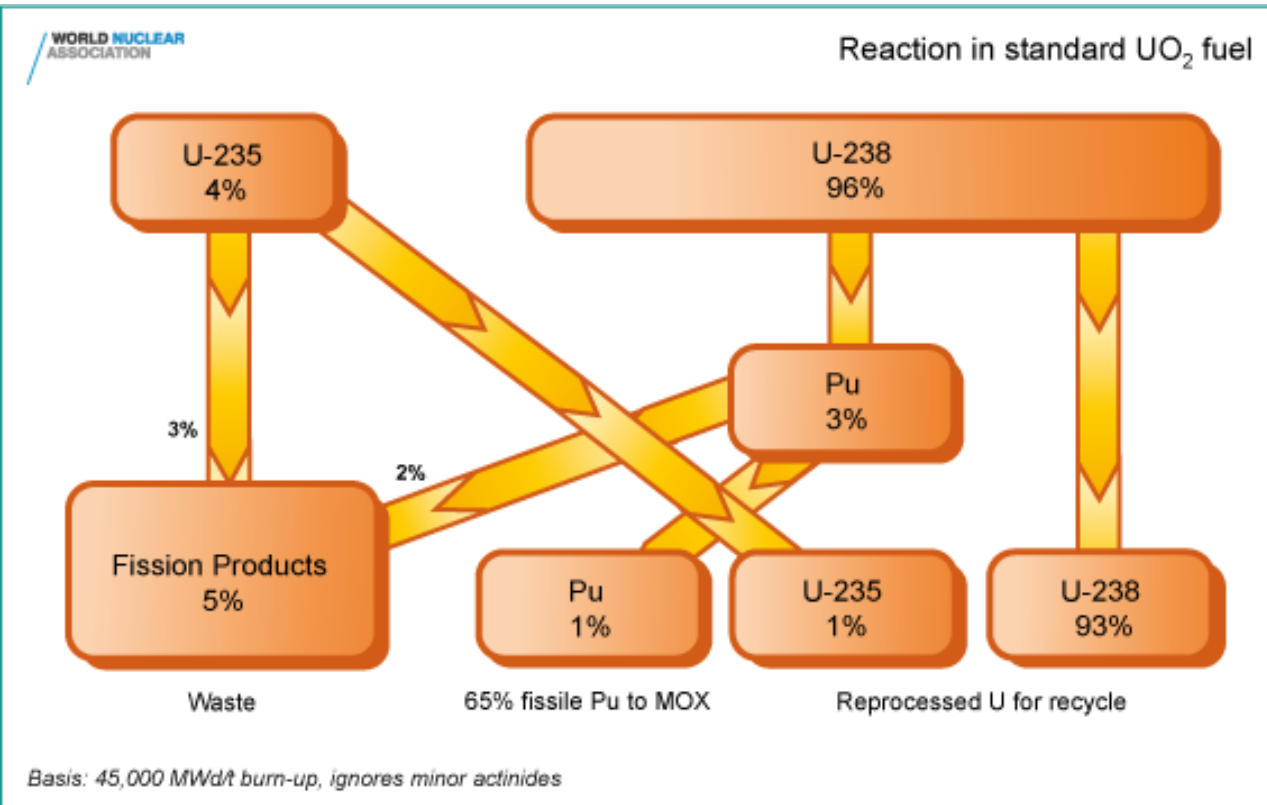
MOX Palivo

- Mixed oxide (MOX) palivo tvoří přibližně 5 % čerstvého paliva.
- Je vyráběno mísení oxidů plutonia z použitého paliva a uranu z ochuzeného uranu (tailings).
- Pro MOX palivo lze použít i zásoby vojenského uranu či plutonia.
- MOX se používá v cca 30 lehkovodních reaktorech v Evropě a deseti v Japonsku.

World mixed oxide fuel fabrication capacities (t/yr)

	2017
France, Marcoule	195
Japan, Tokai-Mura	5
Japan, Rokkasho-Mura (from 2022)	130
Russia, Zheleznogorsk	60
India, Tarapur	50
Total for LWR	440

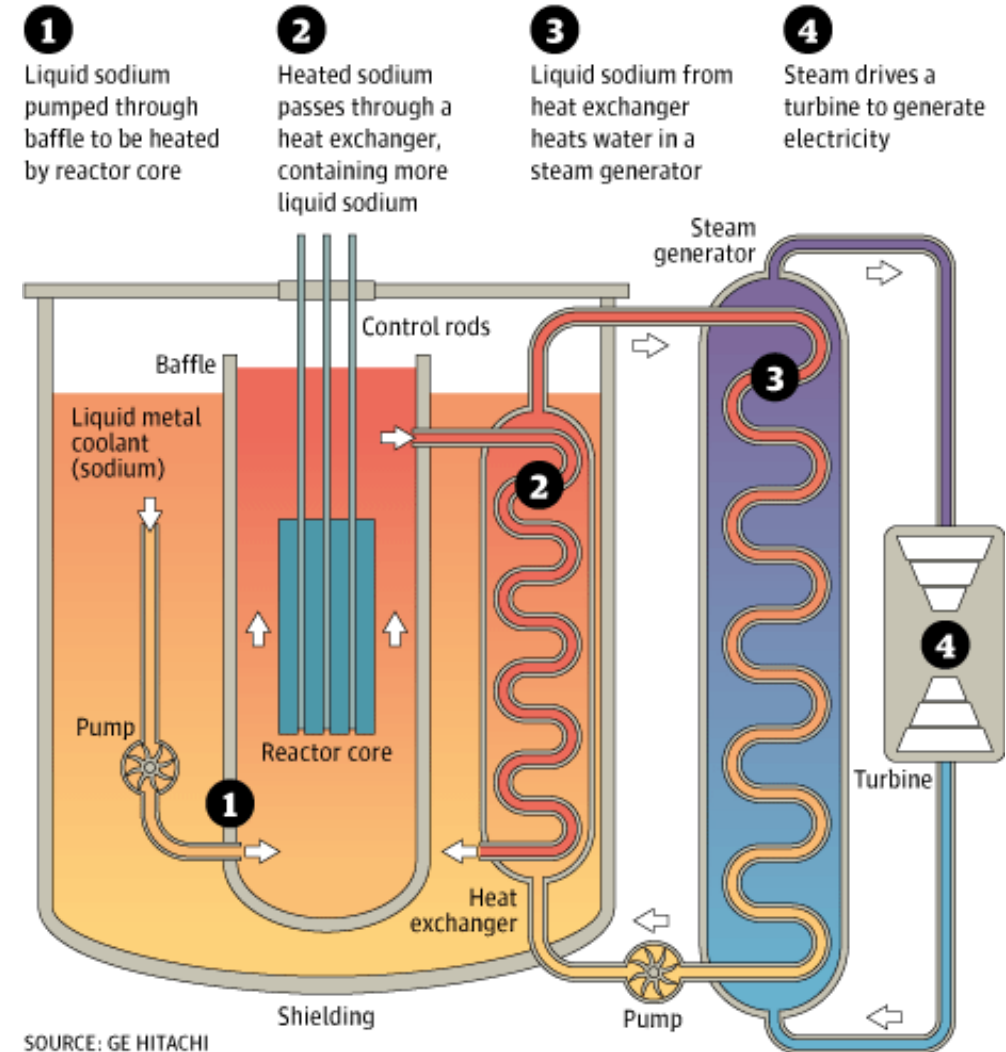
MOX Palivo

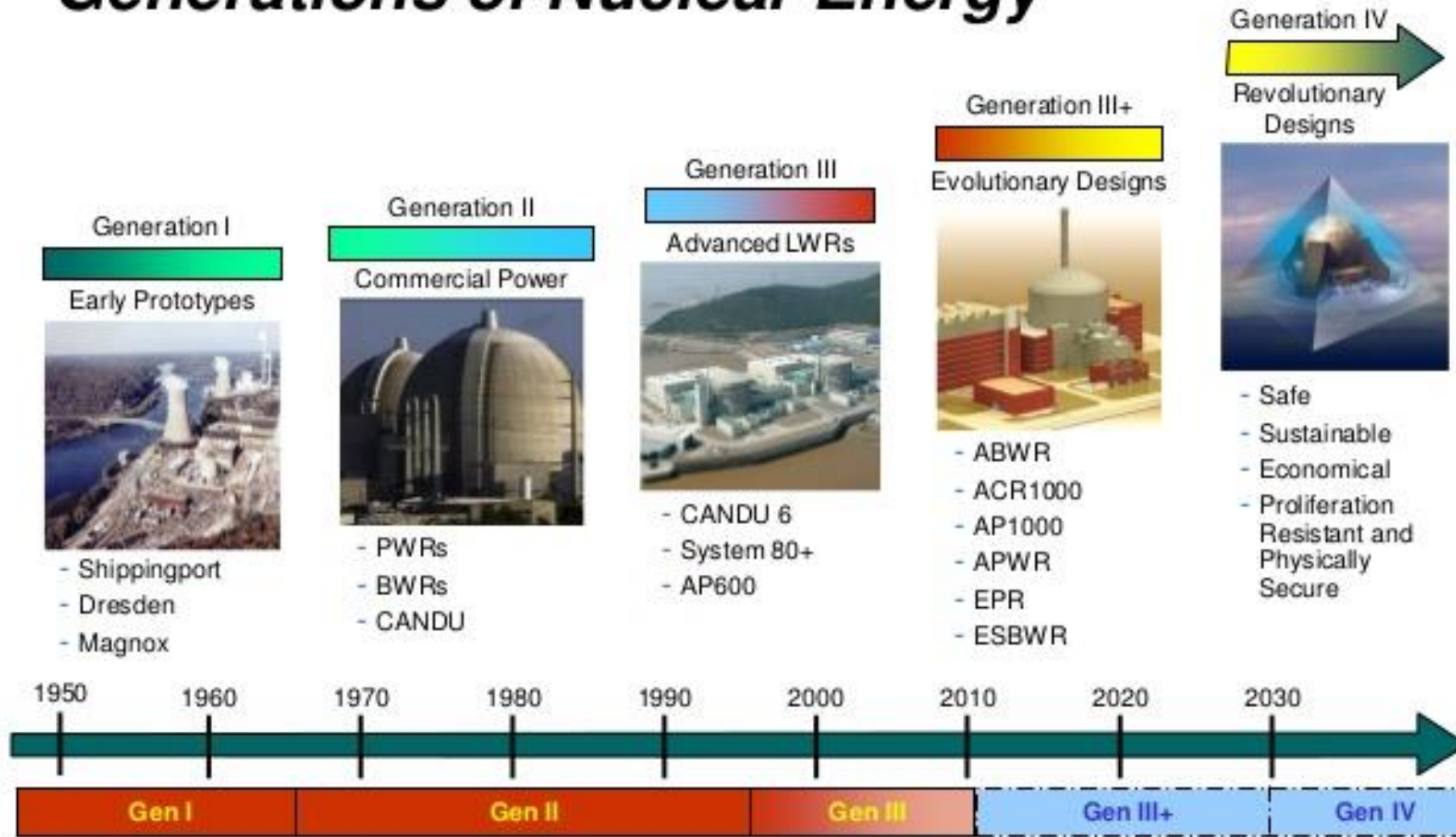
Rychlé reaktory

- Rychlý (množivý) reaktor je reaktor, ve kterém je štěpná řetězová reakce udržována rychlými neutrony
- Takový reaktor nepotřebuje moderátor, ale vyžaduje palivo, které je bohaté na štěpitelný materiál
- Palivo se skládá z U235 a Pu239 (produkty štěpení s vyšší radiací), které tvoří více rychlých neutronů = lze tedy použít odpad z reaktorů generace II a III

Inside a fast reactor

Generations of Nuclear Energy

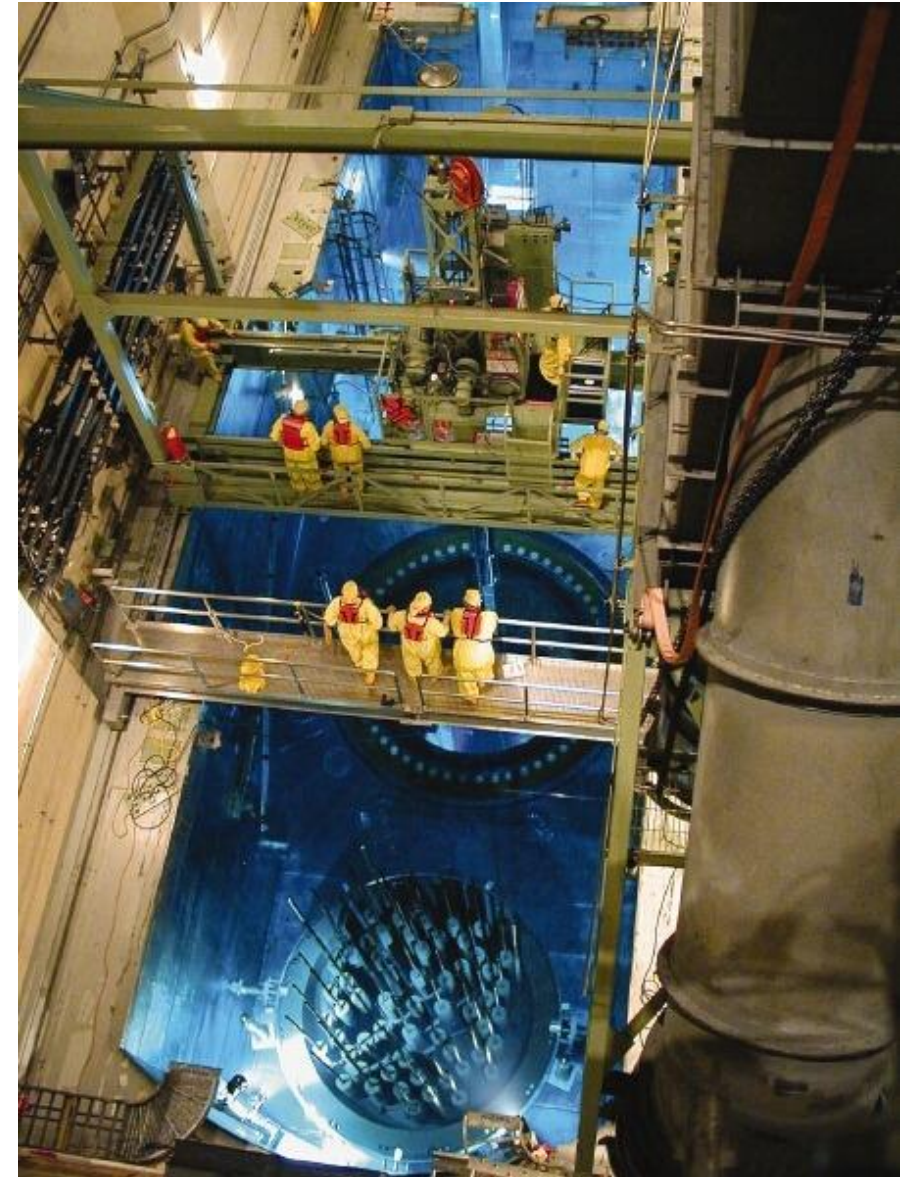
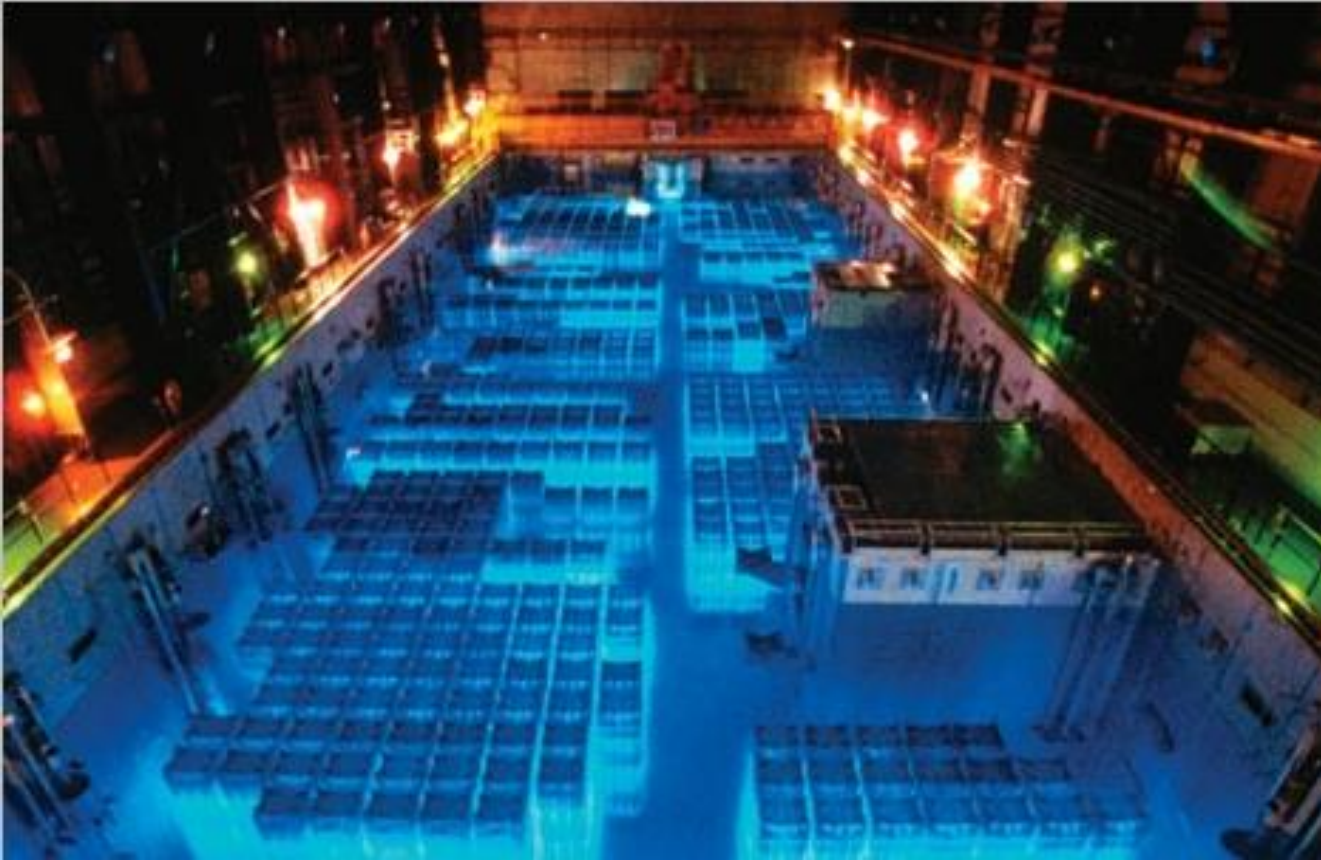
<http://www.gen-4.org/Technology/evolution.htm> 5

Back End

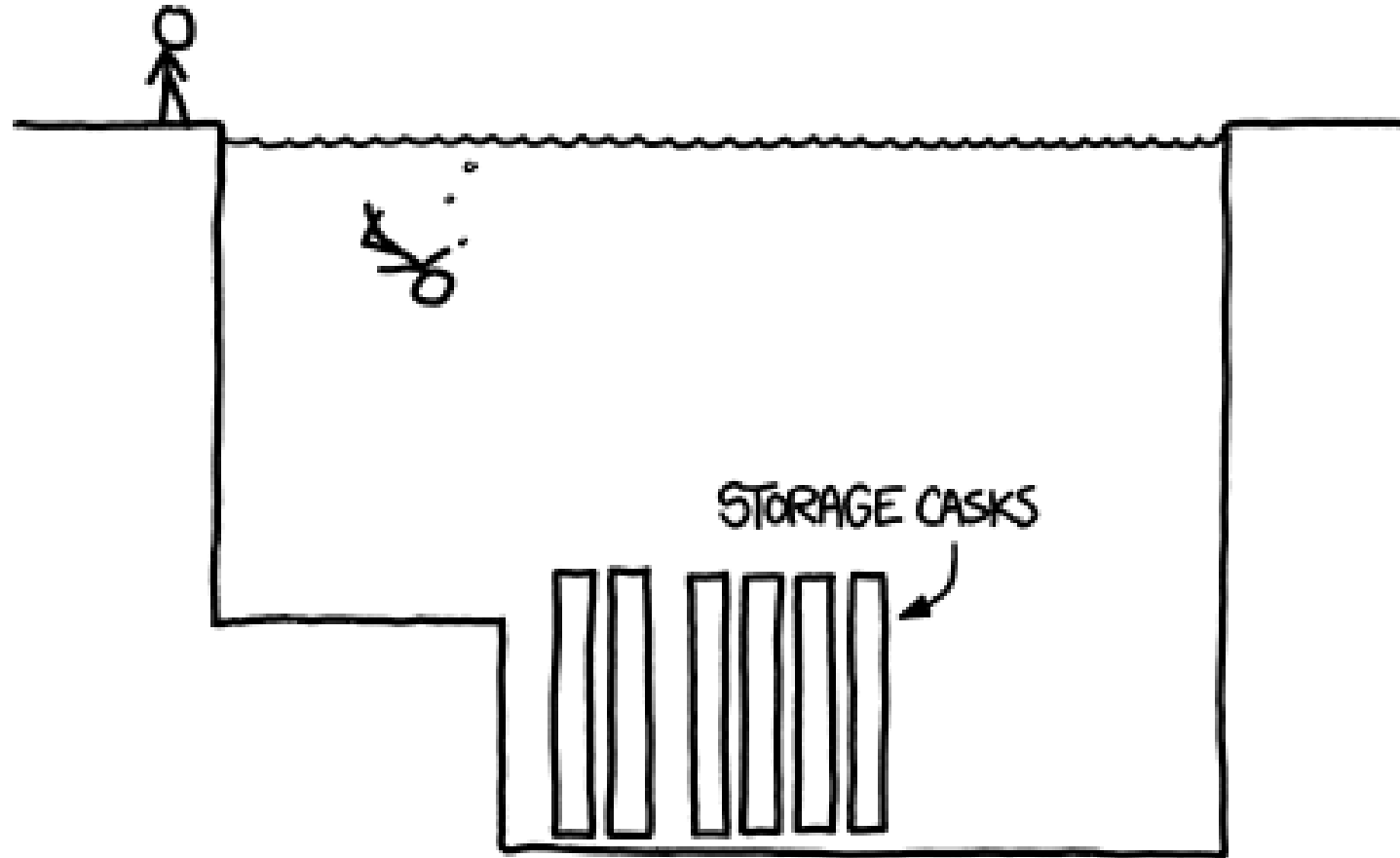
- V *první fázi* se palivové kazety nejdříve aktivně chladí v bazénu vedle reaktoru. Po pěti letech jsou přeloženy do suchých kontejnerů (CASTOR) a dále jsou pasivně chlazeny v meziskladech.
- JE Dukovany ročně vyprodukuje necelý jeden kontejner použitého paliva. Hmotnost prázdného kontejneru je 93,7 tun, naplněného 116,1 tun. JE Temelín vyprodukuje ročně dva plné kontejnery použitého paliva a 3 až 4 tyče ve třetím kontejneru. Jsou vysoké 5,5 metru a naplněný váží každý přibližně 116 tun.
- *Druhá fáze*, tedy transportní, je v současné době zajišťována železnicí, přičemž podléhá velmi přísné kontrole Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB). ČR se zatím netýká.
- V suchém meziskladu se palivo ukládá na dobu přibližně 80 let. Proto se finální hlubinné úložiště (*třetí fáze*) v České republice plánuje až na rok 2065.

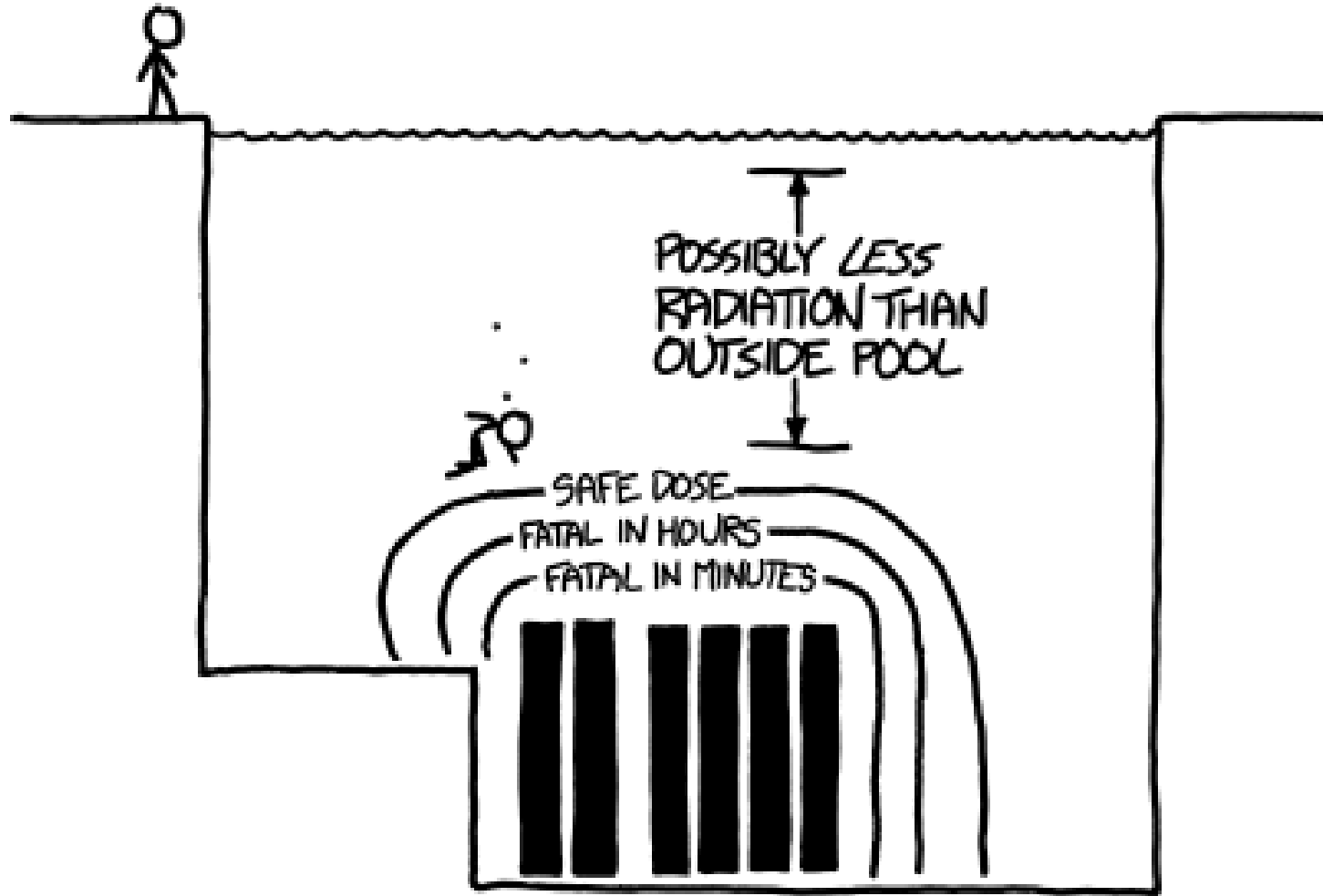

Back End

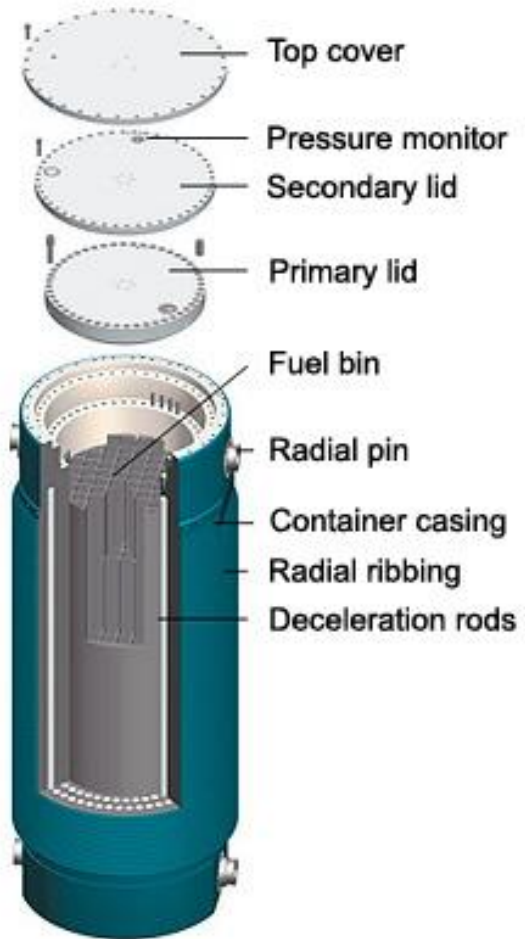
Je bezpečné zaplavat si v bazénu s použitým palivem?

<https://what-if.xkcd.com/29/>

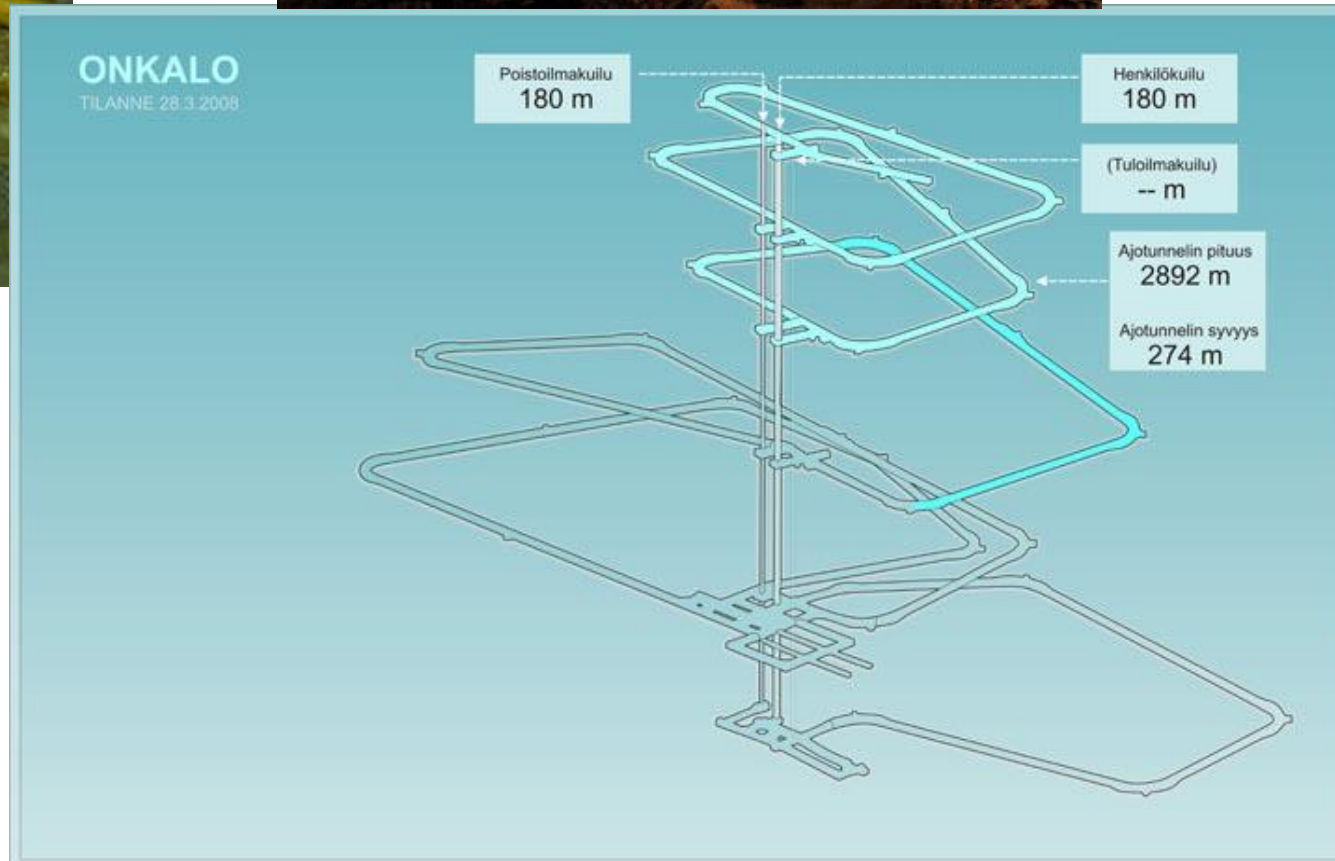
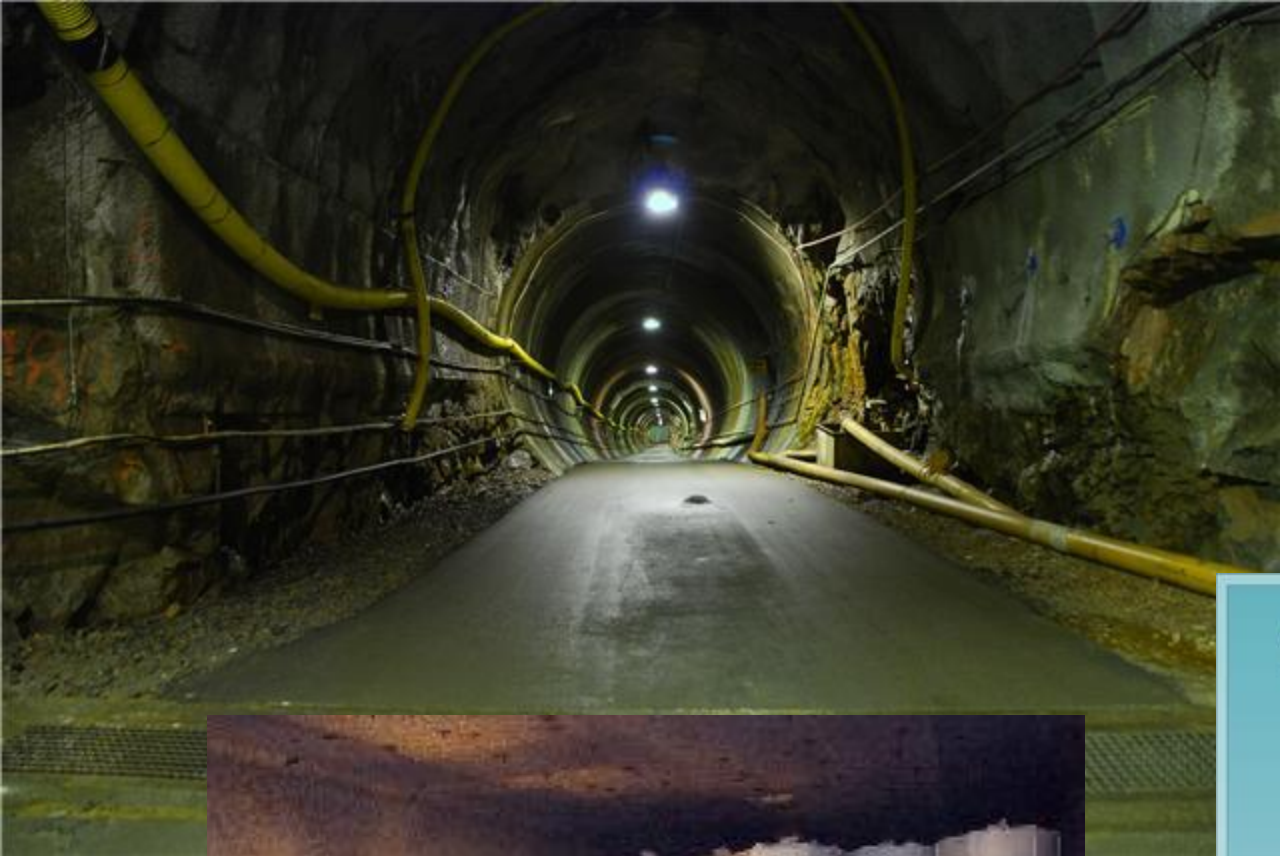
Back End

2.5 meters long
2.5 meters high
2.5 meters wide

Inner part made of
vacuum-sealed pipe
Copper coil
Total weight of detector
including support

Hlubinné úložiště v ČR

– Lokality pro vybudování hlubinného úložiště radioaktivních odpadů:

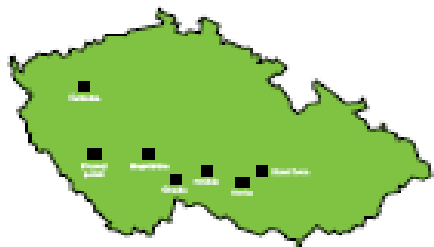
- **Březový potok u Pačejova**
- Čertovka u Lubence
- **Horka u Budišova**
- **Hrádek u Rohozné**
- Čihadlo u Lodhěřova
- Magdaléna u Božejovic
- Kraví hora

- **Janoch u ETE**
- Na Skalním u EDU

Schéma konce jaderného palivového cyklu v České republice			
Doba setrvání použitého paliva	cca 5-13 let	cca 80 let	trvale, příp. do přepracování
Místo	bazény vyhořelého paliva v JE Dukovany a JE Temelín	sklady JE Dukovany a JE Temelín, záložní úložiště Skalka	hlubinné úložiště
Zodpovídá	ČEZ, a.s.		SÚRAO
Dozor vykonává	Státní úřad pro jadernou bezpečnost		
Finanční prostředky	příslušný rozpočet ČEZ, a.s.		jaderný účet (odvody ČEZ, a.s.)
Zdroj: Otčenášek, 2005, s. 540; úprava T. Vlček.			

GEOLOGICKÝ PRŮZKUM

Povrchové geologické průzkumy na sešmi lokalitách a geologický výzkum v okolí jaderných elektráren. Vyhodnocení dle kritérií a zúžení počtu lokalit na čtyři.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM

7 lokalit + **2** okolí JE

2015-2017

VRTNÝ PRŮZKUM - I. FÁZE

Geologický průzkum včetně hlubokých vrtnů. Vyhodnocení dle kritérií, výběr okruhu kandidátních lokalit. Stanovisko dotčených obcí.

I. etapa

4 lokality

2018-2020

VRTNÝ PRŮZKUM - II. FÁZE

Podrobný geologický průzkum včetně dalších hlubokých vrtnů, výzkum ve vmech. Dle kritérií výběr finální lokality, druhá lokalita jako záložní. Stanovisko dotčených obcí.

II. etapa

2 lokality

2020-2024

VYBĚR FINÁLNÍ LOKALITY

Rozhodnutí vlády o finální lokalitě. Projekt a schvalovací procesy.

1 lokalita

2025

PODZEMNÍ LABORATOR

Vznik ověřovací podzemní výzkumné laboratoře na finální lokalitě.

2030

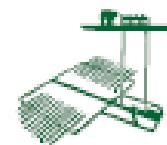
VÝSTAVBA HU

Zahájení výstavby hlutinového úložiště.

2050

PROVOZ HU

2065

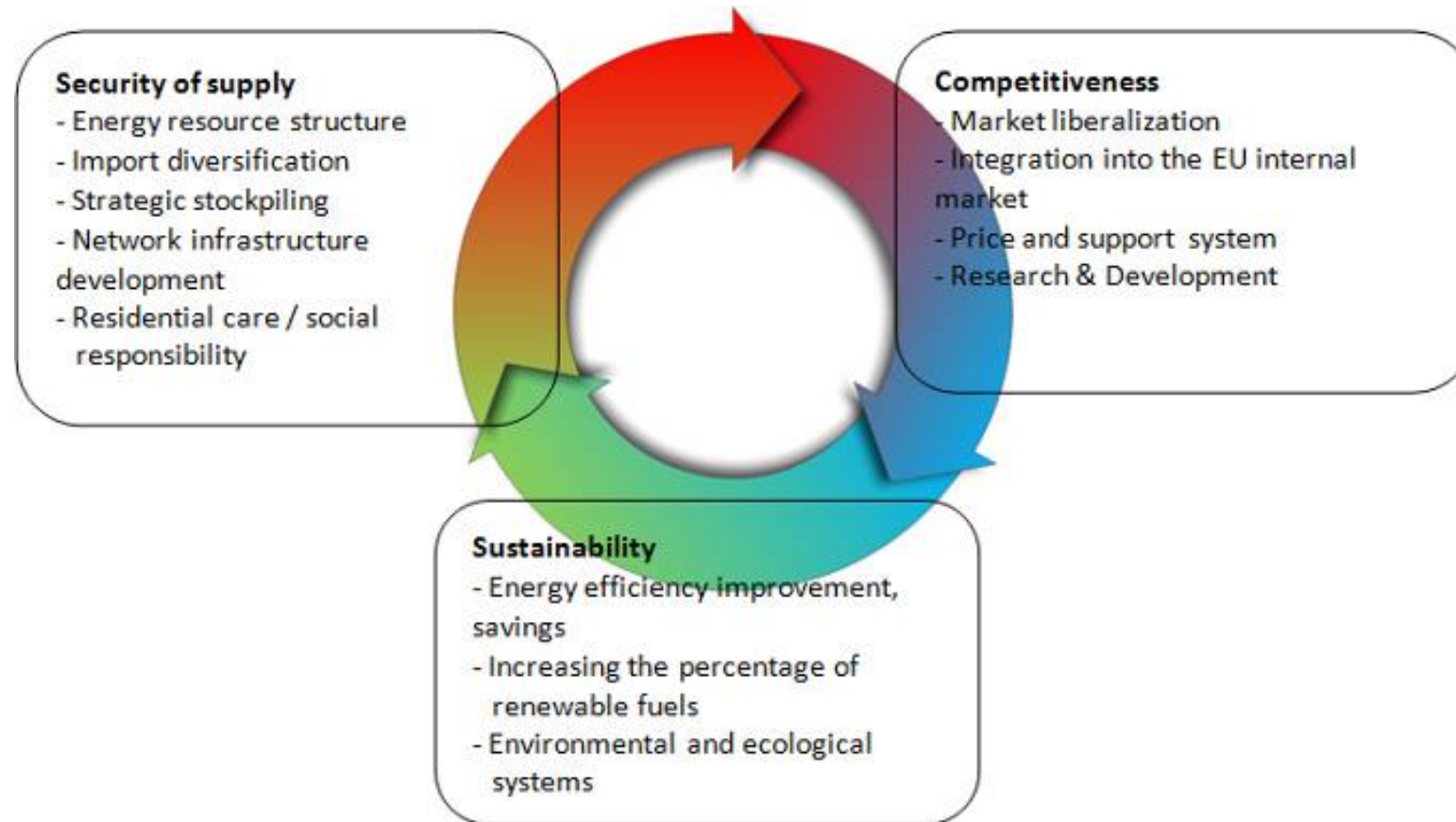

Hlubinné úložiště v ČR

- 2016 - Provedení výzkumných studií k nalezení dalších potenciálně vhodných lokalit HÚ
- 2022 - Výběr dvou kandidátských lokalit
- 2025 - Výběr finální lokality
- 2026 - Zahájení EIA pro podzemní laboratoř
- 2028 - Podání žádosti o vydání územního rozhodnutí pro podzemní laboratoř
- 2035 - Zahájení EIA pro HÚ
- 2045 - Stavební řízení
- 2050 - Zahájení stavby
- 2065 - Zahájení provozu

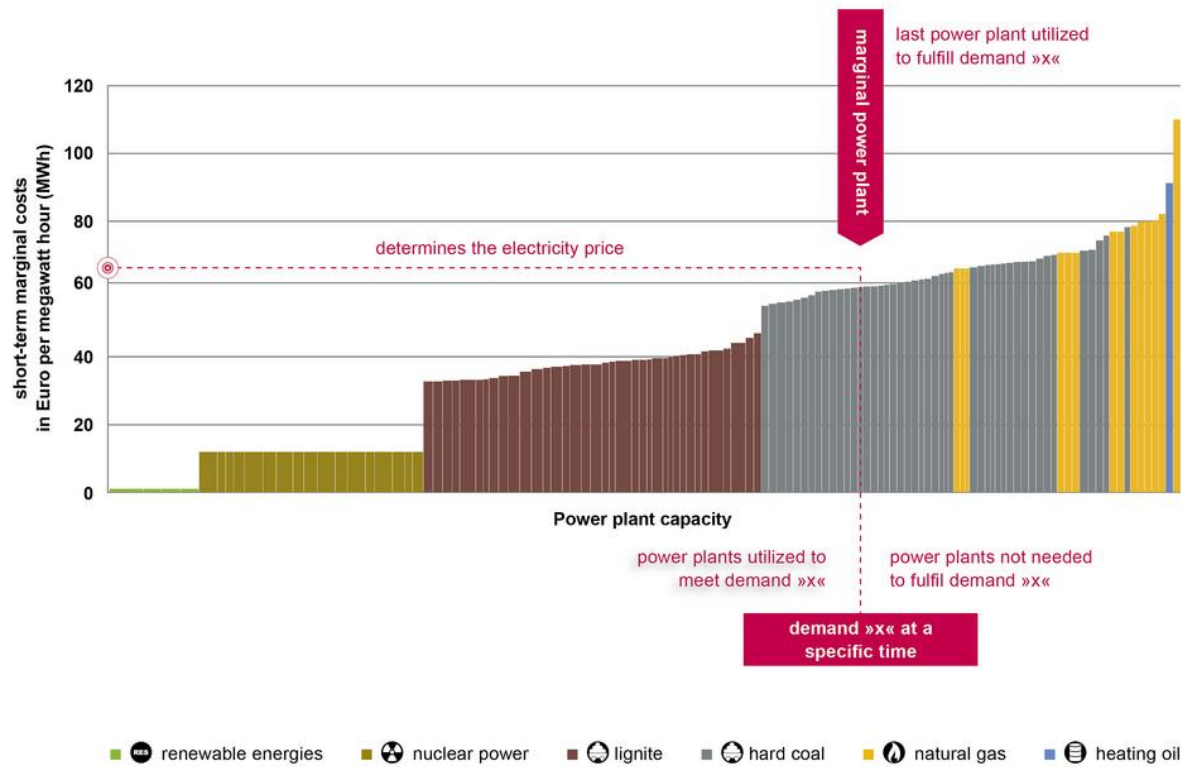
Zdroj: MPO, 2019

Co se děje s elektřinou

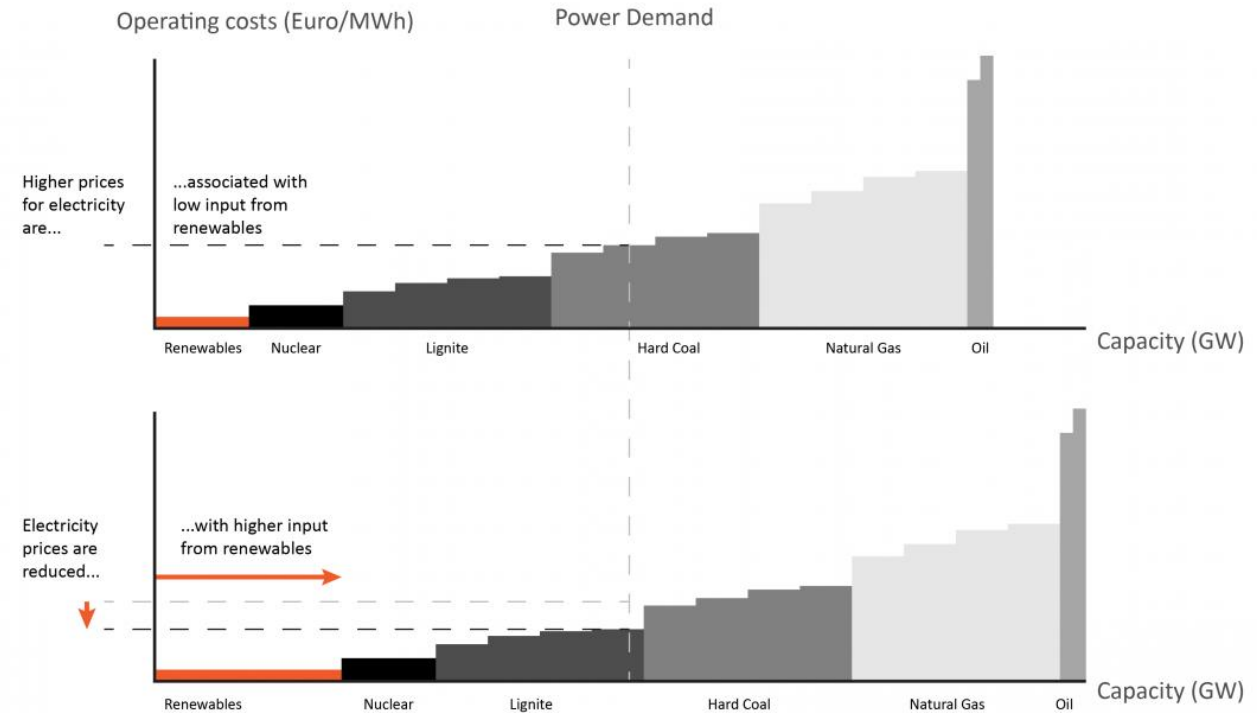
Merit Order Effect (MOE)

How supply and demand determine electricity prices
The merit order principle

SOURCE: OEKO-INSTITUT, 2013

Illustrating electricity price fluctuations due to the Merit Order Effect

Děkuji za pozornost.

